

INNHold

FORORD	11
KAPITTEL 1	
INNLEDNING	13
<i>Pernille Rieker</i>	
Europeiske sikkerhetspolitiske aktører.....	14
Sikkerhetspolitiske instrumenter	16
Aktører og instrumenter i felt	19
Oppsummering	19
DEL I EUROPEISKE SIKKERHETSPOLITISKE AKTØRER	21
KAPITTEL 2	
EU SOM SIKKERHETSPOLITISK AKTØR	23
<i>Pernille Rieker</i>	
Introduksjon	23
Sikkerhet og integrasjon.....	24
EUs aktøregenskaper.....	26
Konklusjon	34
KAPITTEL 3	
NATOS TILPASNING TIL NYE RAMMEBETINGELSER – MILITÆR OMSTILLING OG POLITISKE UTFORDRINGER	35
<i>Nina Græger</i>	
Introduksjon	35
Nye visjoner, oppgaver og utfordringer	36
Forholdet til andre aktører og organisasjoner.....	39

INNHOLD

Interne forhold og spenninger i NATO	43	
NATO's utfordringer og muligheter	48	
KAPITTEL 4		
HVA SKJER MED OSSE?	51	
<i>Karsten Friis og Jakub M. Godzimirski</i>		
Introduksjon	51	
OSSE – en kort historie	52	
OSSE etter den kalde krigen	53	
OSSE som aktør: sendelagene	55	
En ny polarisering i OSSE: Russland mot vesten?	57	
Russisk OSSE-politikk under Putin	59	
Konklusjon: hvilken fremtid har OSSE?	61	
KAPITTEL 5		
NORGE OG EUROPEISKE SIKKERHETSPOLITISKE AKTØRER	63	
<i>John Kristen Skogan</i>		
Introduksjon	63	
Norge og de tre aktørene: bakgrunn og status i dag	64	
Sikkerhets- og utenrikspolitiske mål ved tilknytning til aktørene	70	
Tilknytning til hvem: uttelling og avveininger?	73	
DEL II ULIKE SIKKERHETSPOLITISKE INSTRUMENTER		79
KAPITTEL 6		
EUROPEISK MILITÆRMAKT	81	
<i>Ståle Ulriksen</i>		
Introduksjon: militærmaktens rolle i europeisk politikk	81	
Militær integrasjon	83	
Hvordan bruker europeerne sin militærmakt?	85	
Vil integrasjonen fortsette?	92	
Oppsummering	93	
KAPITTEL 7		
SIVIL KRISEHÅNDTERING OG KONFLIKTFØREBYGGING	95	
<i>Pernille Rieker og Bjørn Tore Bertheussen</i>		
Introduksjon	95	

EUs instrumenter	96
Kommisjonens virkemidler	97
Rådets virkemidler	99
EUs utfordring: kapabiliteter og koordinering av instrumentene	101
OSSEs instrumenter	104
OSSEs virkemidler	104
OSSEs utfordring: russisk underminering og konkurranse fra EU	105
Konklusjon	108
KAPITTEL 8	
EU OG NATO: UTVIDELSE OG NABOSKAPSPOLITIKK SOM	
SIKKERHETSPOLITISK INSTRUMENT	
	109
<i>Geir Flikke og Stina Torjesen</i>	
Introduksjon	109
Utvidelse og naboskapspolitikk som sikkerhetspolitiske virkemidler ..	110
EU og NATO i sør-kaukasus: engasjement, instrumenter og konflikt .	114
Effekten av euroatlantisk integrasjon: ukraina og landene imellom ...	116
Konklusjon	121
Appendix	122
KAPITTEL 9	
INTERN/EKSTERN SIKKERHET OG POLITISKE ANTITERRORINSTRUMENTER	
I EU	
	123
<i>Morten Skumsrud Andersen</i>	
Introduksjon	123
Bakgrunn	124
Historikk	126
Definisjonen av terrorisme som instrument	128
Antiterrorinstrumenter og organisering	129
Politimetoder, informasjon og overvåkning	133
Utfordringer og muligheter	135
KAPITTEL 10	
INTERINSTITUSJONELT SAMARBEID: ET EFFEKTIVT SIKKERHETSPOLITISK	
INSTRUMENT?	
	137
<i>Kristin M. Haugevik</i>	
Introduksjon	137

INNHOLD

Interinstitusjonelt samarbeid – hva og hvorfor?	137
Interinstitusjonelt samarbeid – hvordan?	141
Et effektivt instrument for konfliktforebygging og krisehåndtering? ..	147
Konklusjon	148
KAPITTEL 11	
NORGES SIKKERHETSPOLITISKE INSTRUMENTER – UTFORDRINGER OG MULIGHETER	
	151
<i>Nina Græger</i>	
Introduksjon	151
Norges sikkerhetspolitiske rammevilkår	152
Norges sikkerhetspolitiske instrumenter	153
Nærområdepolitikk som sikkerhetspolitisk instrument?	160
Konklusjon: utfordringer framover	163
DEL III KONFLIKTFOREBYGGING OG INTERNASJONAL KRISEHÅNDTERING I UTVALGTE REGIONER	
	165
KAPITTEL 12	
BALKAN	
	167
<i>Karsten Friis, Helge Lurås og Kari M. Osland</i>	
Introduksjon	167
Bosnia-Hercegovina	170
Serbia	174
Konklusjon	179
KAPITTEL 13	
AFGHANISTAN – STATSBYGGING ELLER SYMBOLPOLITIKK?	
	181
<i>Henning Høgseth</i>	
Introduksjon	181
Kort historikk	182
Europeiske sikkerhetspolitiske aktører og deres valg av virkemidler. . .	183
Konklusjon: statsbygging eller symbolpolitikk?	191

KAPITTEL 14	
EUROPAS MILITÆRE ENGASJEMENT I AFRIKA	193
<i>Ståle Ulriksen</i>	
Etter den kalde krigen 1990–1994.....	193
Afrikas kriger 1994–2002.....	198
Oppsummering	205
KAPITTEL 15	
EUROPEISK IRAK-POLITIKK	207
<i>Reidar Visser</i>	
Introduksjon.....	207
Det sekteriske paradigmet for irakisk politikk	208
Europa og det sekteriske paradigmet for irakisk politikk	211
Europeiske enkeltstater og det sekteriske paradigmet for irakisk politikk	213
Konklusjon	216
KAPITTEL 16	
AVSLUTNING	219
<i>Walter Carlsnaes</i>	
Dagens trusselbilder og europeisk samarbeid.....	220
En felles sikkerhetspolitisk orientering?.....	221
Avsluttende kommentarer	226
REFERANSER	227
BIDRAGSYTERE	243